

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

NOVI CAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 326

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Sužnji kapitalistov.

Socialdemokratska stranka je prišla popolnoma pod kuratelo liberalno demokratske stranke. Liberalci so kupili Kristana z lepimi milijončki, ki bodo tekli v njegov »socialistični« žep iz Friderikovih posestev, Kristan jim je pa kot protiuslugo izročil — svojo stranko...

Znano je, da je Jadranska banka v Sloveniji zastopnica tega, kar razumemo pod besedo »kapitalizem«. V njej imamo takorekoč nazorno sredstvo za pouk o tem, kaj je kapitalizem. Znano je pa tudi, da je ista banka zastopnica JDS.

Vzporedno s kupčijo za sekvester Friderikovih posestev se je pa v Ljubljani napravila še druga kupčija. Jadranska banka je odprla socialdemokratskim gospodarskim organizacijam kredita za 24 milijonov kron in sicer konsumu za 14 milijonov in nakupovalni zadrugi za 10 milijonov kron. Vsak abecedar pa ve, da Jadranska banka teh lepih milijončkov ni dala iz same prijaznosti. Ti zavodi so se morali popolnoma podvreči njeni kontroli. Tako je postala Jadranska banka neomejen gospodar nad

socialdemokratskimi gospodarskimi podjetji.

Socialdemokratski konsum in nakupovalna zadruga sta pa za socialdemokratsko stranko nervus rerum — ogrodje, ki vse vzdržuje — časopisje, agitatorje, itd. Kdor ima v rokah te zadruge, tisti ima v svoji oblasti celotno socialdemokratsko stranko.

Tako je srečno prišla socialistična stranka pod kuratelo kapitalizma, v roke JDS. Gorje, če »Naprej« zine sedaj kako besedo proti izkoriščevalcem, Jadranska banka bo samo pokazala na konto »Konsum-nakupovalna«, in iz volka bo postalo jagnje. Jadranska bo pošiljala revizorje v konsum, »Jutro« pa — v uredništvo »Napreja«, v Belgradu bo pa zastopnik kapitalistov dr. Žerjav piskal in taktiral, socialdemokratski poslanci bodo pa plesali in glasovali za izvozničarje in veržnike.

Nesrečno, zapeljano socialdemokratsko delavstvo, kako so te osleparili in usuznili!

Mistična himna.¹

Bodi češčen in slavljen, največji bog izmed vseh, kar jih je, bo in bilo! Glej, mi klečimo pred teboj in našo radostno udanost greni samo zavest, da smo ti vsled svoje slabosti še vedno premalo udani. Predali smo se ti popolnoma, tvoja je naša duša, toda uniči v nas še poslednjo sled človečnosti, kajli mi hočemo biti vsekozi le ti, naš bog, naše vse in edino!

Ti si pokoril vse, ti si spojil vsa naspotja, v hrepenju za teboj bijejo v enoglasni in divni harmoniji vsa srca, zaradi tebe so vse pozabili, ni več svetosti, ni poštenosti, ni zvestobe, ni samozatajevanja, ni vere, ni ljubezni, ni dobrote in lepote — razun v tebi, za tebe, zaradi tebe.

Ti si izvršil največje čudo, ki ga niso premogli ne bogovi Egipta, ne grški Olimp, ne bogovi nerazumljivih misterijev azijskih, — ti si premagal v nas sram pred ljudmi in nami samimi, ti si nas naučil oboževati same sebe v tebi, ti si nam dal moč zadušiti vest, ta glas naše slabotnosti, strahopetnosti in obzirnosti, ki so ti pesniki imenovali dar in glas božji, nebeško luč, dokaz naše pripadnosti k drugemu svetu.

Ti si nam odkril največjo tajno:

Ni drugega sveta, ni idealov, ni brezsmrtnosti razun tebe in ničesar ni nad teboj in nad nami, ki smo s teboj eno. To je naše in vseh razumnih bitij življenje in smisel življenja, končni cilj in smoter, da je naš bog naš Jaz, da je dobro, kar so imenovali do tebe zlo, da je lepo, kar se je smatralo za grdo, da je sveto, kar je zaslepljeni človek imel za podlo, nizko in živalsko, dokler se nam nisi razodel ti, ti bog vseh naših zemskih misli, želja in koprnjenj!

In ti si dober, prizanesljiv, velikodušen, ne poznavajoč ljubosumnja. Zakaj ti trpiš poleg sebe še druge bogove, ti ne zavidaš molitvam in kadilu, ki se jim zažiga ti dopuščas njihovo čaščenje. Ti nam prizanašas, če se klanjamo še drugim bogovom; če se pred njimi kesamo tistih čednosti, katerih si nas ti naučil, kakor da so grehi; če se pred drugimi oltarji trkamo na svoja prsa zavoljo tistih slabosti, ki so pred teboj zaslužna in dopadajoča dejanja. Zakaj ti veš, o dobrotljivi in usmiljeni, da delamo tako le zaradi drugih, da so pa naša srca tvoja, kadar se naše besede vzdigujejo v molitvi pred drugimi žrtveniki. Ti vse veš, vse razumeš in vse odpuščaš, ti bog najskrivnejšega kotička naše duše, naše najgloblje tajne!

Kako si velik in mogočen! Pred teboj se klanjajo pagani in nepagani, krepotni in grešni, npravstveni in razuzdani, oblastniki in podaniki, in ti sprejemaš vse, naj te še tako zatajujejo pred drugimi, naj se še tako odrekajo in te javno sramotijo. Zakaj ti poznaš našo slabost, ti veš, da smo sami s seboj razdvojeni, da sta v nas dve duši, da sta dva ideala v našem srcu: da se visoko in nizko v nas združuje v čudovitem spoju, da pa smo le tebi dejansko verni in brezmejno udani, čeprav naša usta govorijo drugače in nas naše srce obsoja, kadar ti prinaša v dar samo sebe. To je slabost,

o dobrotljivi, in ti zapreš svoje oči, če se oglaš v nas naša prokleta dedščina, vest in sramežljivost, da le delamo v tvojo čast in slavo. Odpusti nam, o dobrotljivi, da se še nismo osvobodili vseh spon in ozirov!

Slava tebi! Ti si podjarmil sebi tudi tiste, ki jih tvoja bogata roka ne obdarja z ničemer, ki jim ne naklanjaš nobenih dobrot, ki jih pozabljaš v svoji gospodski samovolji, ti dobri in kruti obenem! Zakaj tebe časte in te priznavajo in streme za teboj celo prezirani in siromašni in teptani; tudi oni služijo tebi in tvojim služabnikom in te poveličujejo zastoni, brez upa na povračilo. Tebe ljubijo tudi tvoji sovražniki in tvojih skrivnih čestilcev je več kakor javnih.

O stori nas popolnoma tebi vredne! Očisti nas vseh peg; stori, da pozabimo, da so naše duše na nebu rojene — pretopi nas docela v sebe. Skoro naj se uresniči tvoja oblast na vsej zemlji!

Bodi češčen in slavljen, vsegamogočni, zmagovalček, ki pokorjuješ vsa srca, ki si nam rešil vso uganko, ki si nas osvobodil vseh predsodkov, ki si nam pokazal pot, kako vse opravičiti, kako vse združiti, najvišje in najnižje, slava tebi, o Mamon!

Poostrena delavska borba na Angleškem.

Ogorčena borba, ki jo vodi angleško delavstvo za socializacijo rudnikov, je dovela do premogetne krize. Dne 31. marca je zato angleška vlada prepovedala domalega ves izvoz premoga in koksa in vrhu tega proglasila nad celo deželo obsešno stanje. Poslednje je storila zlasti zato, ker delavske strokovne organizacije prete s splošno stavko.

Karel Habsburški se vrne v Švico.

Po medsebojnem dogovoru vseh prizadetih držav male in velike entente se mora Karel tekot 72 ur vrniti v Švico, kjer mu je začasno dovoljeno zavetje. Potoval bo v posebnem vlaku pod spremstvom angleških in maloententnih častnikov. O nadaljnjem njegovem bivanju v Švici ali kateri izmed drugih nevtrálnih držav se odloči kasneje.

Med drugimi državami se je sedaj tudi Francija podvzela z izjavo, da popolnoma odobrava korak, ki so ga zavezniški zastopniki napravili v Budimpešti proti Karlu. — Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je o Karlovem podjetju govoril v poslanski zbornici in rekel med drugim, da se bo češkoslovaško zunanje ministrstvo odločno potrudilo, da se kaj takega ne bo več pripetilo in da se bo habsburško vprašanje za vso osrednjo Evropo enkrat za vselej spravilo s sveta.

V Švici in Avstriji so uvedli preiskavo, da doženejo, kdo je Karlu omogočil potovanje.

Kakor poročajo iz Belgrada, stoje naše čete ob celi Mažarski meji pripravljene na nadaljnje ukaze.

LDU Belgrad, 1. aprila. (ZNU) Predsednik ministrskega sveta Nikola Pašić je danes zopet dolgo konferiral z zastopniki Italije, Češkoslovaške in Rumunske. Med Belgradom, Rimom, Prago in Bukarešto se je ta dva dneva vršila izvalna izmenjava brzojav. Vojaški krogi trdijo, da vlada med državami male entente popolno soglasje glede skupnih ukrepov napram Mažarski. Če ostane razkralj Karel na Mažarskem, se bo temu mala ententa kar najenergičneje zoperstavila. O teh konferencah so naši zastopniki v Londonu in Parizu obvestili francosko in angleško vlado.

LDU Dunaj, 2. aprila. (DunkU) Kakor doznajajo listi pozno v noč od poučene strani, se je odpotovanje bivšega kralja Karla iz Sobotišča, ki je bilo določeno za sredi, odgodilo. Vzroki za to še niso znani. Govori se pa, da bo po najnovejših dispozicijah bivši kralj pofoval preko Italije v Švico. Tozadevna pogajanja so še v te-

ku. Po drugi verziji se Karel sploh ne vrne več v Švico, temveč odpotuje takoj v Španijo.

Belgrad, 2. aprila. (Izv.) Včeraj je Pašić konferiral s češkim poslanikom Kálino in francoskim poslanikom Simonom o situaciji, ki je nastala vsled dogodkov na Mažarskem. V parlamentarnih krogih se govori, da je bilo sklenjeno, da bosta Jugoslavija in Češkoslovaška zahtevali od entente vspostavitve direktne zveze med obema državama potom koridora, o katerem se je že preje veliko razpravljalo.

Belgrad, 2. aprila. (Izv.) Včeraj popoldne je bil pri Pašiću italijanski poslanik Manzoni. Konferiral sta o dogodkih na Mažarskem, o evakuaciji zašednih krajev in o konferenci v Rimu. Dosežen je v vseh vprašanih popolen sporazum in bosta Italija in Jugoslavija solidarno nastopali.

Belgrad, 2. aprila. (Izv.) Včeraj je volni minister referiral Pašiću o vojaških pripravih, ki jih je podvzel proti Mažarski.

Ameriško delavstvo v boju proti kapitalizmu.

Kapitalizem postaja objesten po vseh delih zemlje. Ni to le pojav, ki ga občutimo mi, občutijo ga tudi onkraj Atlantskega oceana, v Ameriki. Ravno sedaj se bije zopet nov boj ameriških železničarjev proti nasilnim kapitalističnim družbam ameriških železnic.

Iz Chicago poročajo 12. marca, da so ameriške železnice delavcem naznanile, da jim znižajo plače, in sicer ne le navadnim uslužbencem, marveč tudi izvežbanim delavcem, to je: mašinistom, sprevodnikom, inženirjem, kurjačem itd. Ta naredba se bo polagoma, deloma od 1. aprila, deloma od 1. maja naprej izvedla pri vseh železnicah, in sicer ne povsod naenkrat, pri eni železnici prej, pri drugi pozneje. Tozadevno so največje železnice izdale uradno naznanilo, v katerem pravijo, da morajo delavcem plače znižati, ker imajo preveč stroškov. Voditelji železniških organizacij so se izjavili, da ne ukrenejo ničesar, dokler železnice res ne začnejo z znižanjem plač. Ker imajo železnice z zvezami železničarjev pogodbe glede plače, in ker se plače ne morejo znižati brez dovoljenja vladnega odbora, niti se ne morejo povišati, se pričakuje velikega boja na obeh straneh.

Ta vladni odbor za delavska vprašanja je uraden organ, ki je že posegel v boj. Poročila iz Chicago od 15. marca vele:

Vladni odbor za delavska vprašanja je pozval štiri zastopnike ameriških železnic, da pridejo na zaslisanje v Chicago, in je obenem zapovedal, da prinesejo s seboj vse knjige, zapisnike, dogovore in drugo, ki jih imajo železnice s svojimi uslužbenci glede plač in drugih odnošajev. To je vlada storila na prošnjo železniških uslužbencev. Frank P. Walsh, ki zastopa železniške delavske unije, je izjavil, da ne bo prej govoril, dokler vlada ne pokliče na zaslisanje zastopnike železnic. Kot se je izjavil W. G. Lee, predsednik delavske zveze Brotherhood of Railway Trainmen, se bo pri obravnavi dognalo jasno, da imajo železniški uslužbenci popolno pravico v svojih zahtevah, in če se železnice ne držijo svojih lastnih pogodb, tedaj imajo železniški uslužbenci pravico iti do skrajnosti. Mr. Walsh, zastopnik železniških delavcev, se je izjavil, da so se lastniki železnic dogovorili z Morganom

in Garyem, da uničijo delavske organizacije enkrat za vselej. Medtem se pa vrši v Philadelphiji druga konferenca med zastopniki železniških uslužbencev in med lastniki.

Medtem pa poročajo iz Philadelphije o pogajanjih, ki se imajo 31. marca pričeti v Pittsburgu med lastniki pensilvanske železnice in zastopniki delavskih organizacij.

Dasi je Pensilvanska železnica prvotno namerala z dne 1. aprila naprej odtrgati skoro vsem svojim uslužbencem plače, pa se je vodstvo železnice sedaj premislilo, ko je nalezelo na tako oster in enoten odpor pri vseh železniških uslužbencih. Pensilvanska železnica ima v normalnem času 210.000 uslužbencev, toda zadnje čase jih je bilo mnogo tisoč odslovljenih. Vodstvo železnice je trdilo, da se dohodki tako majhni, da je nemogoče obdržati vse uslužbence pri delu. 31. marca se začne splošna konferenca, in če pri tej konferenci ne pride do kakega splošnega zadovoljstva med zastopniki delavcev in železnice, tedaj pa Pensilvanska železnica naznanja, da stopi znižanje plač v upoštevanje najkasneje do 20. aprila. Pensilvanska & Reading železnica je včeraj svojim uslužbencem ponudila znižanje plač od 15 do 25 odstotkov, kar so pa voditelji uslužbencev zavrgli. Konečno se je sklenilo, da se 29. marca vrši nova konferenca pri kateri bodo zastopniki uslužbencev ali zavrgli konečno znižanje plač ali pa predložili vodstvu železnice nove pogoje.

Iz New Yorka se poroča, da so železničarji vzhodnih železnic konečno sklenili, da zavrnejo vse predloge železnic glede znižanja plač in če bodo železnice prisilile uslužbence k znižanju plač, se začne boj pred vladnim delavskim odborom. O splošnem štrajku železniških uslužbencev trdijo, da železnice nikakor niso opravičene, da znižajo plače uslužbencem, ker so dobile železnice šele pred kratkim dovoljenje, da zvišajo cene voznim kartam kakor tudi cene tovarnemu blagu. Vsega skupaj je pri železnicah glede znižanja plač prizadetih nad dva milijona uslužbencev.

Ameriški kapitalisti so takega kova ko nji hovi tovariši pri nas. Solidarizem zahtevajo od delavcev, sami zase ga pa nočejo.

Ustavni odbor.

V seji dne 1. aprila je bil najprej v razpravi čl. 42.: sestava narodne skupščine. Poslanca Jugoslov. kluba dr. Duličić in dr. Šimrak sta kritizirala nedemokratični duh vladnega besedila in se odločno zavzela za proporcijni volilni sestav. Tudi vsa ostala opozicija in celo posamezni poslanci večine so se izrekli za proporc. Kljub temu je bil člen z glasovi vladne večine sprejet v vladnem besedilu, ki se glasi: »Narodno skupščino sestavljajo poslanci, katere voli narod po splošnem, enakem, neposrednem in tajnem glasovanju z zastopstvom manjšin. Na vsakih 50.000 prebivalcev se voli po en poslanec. Če je plus v eni volilni edini večji od 30.000, voli ta ostanek tudi enega poslanca. Narodna skupščina se voli vsako četrto leto. Podrobnejše se odredi z zakonom.«

Potem je bil soglasno sprejet člen o pomorstvu v naslednjem besedilu: »Pomorstvu in pomorskemu ribarstvu se s posebnim zakonom posveti posebna pozor-

nost. Pozornost se posveti pomorcem v primeru onemoglosti, bolezni ali starosti.« Nadaljnji člen, ki je bil sprejet, govori o delavski organizacijski pravici in se glasi: »Pravica delavcev do organizacij se uredi v posebnem zakonu.« Na vrsto je prišel člen, ki ureja muslimanske stvari, nato pa je bil sprejet člen o vojaških sodiščih, ki se glasi: »Vojaška sodišča so neodvisna. Pri izrekanju razsodbe ne stoji pod vplivom nobene oblasti, ampak sodijo samo po zakonu. Sodniki vojaškega apelacijskega sodišča so stalni. Stalnost sodnikov prve stopnje se regulira v posebnem zakonu. Sodniki sodišč prve stopnje niso odgovorni za svoje sodno delovanje. Brez odobritve apelacijskega sodišča se apelacijski sodniki ne morejo premestiti, če sami v to ne privolijo, ali pa na boljše mesto. Sodniki prve stopnje pa se morejo premestiti samo na podlagi zakona.« — Nato se je začela razprava o gospodarskem delu ustave, in sicer o členu, ki govori o fevdalnih odnošajih. Razprava se ni zaključila in se nadaljuje v današnji seji.

¹ Papius, najden od angleškega raziskovalca pri zadnjih žekopinah v Egiptu.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Kurzi v prostem prometu. Zagreb, 2. IV. (Izv.) Danes notirajo v prostem prometu: Dunaj 20.80, Berlin 231—232.50, Praga 192, Italija 586—587, dolarji 140—140.40, francoski franki 10.12.

Politični dogodki.

— Ministrski svet je imel 1. t. m. zopet sejo, na kateri je razpravljalo o zunanjem položaju. Pred sejo se je vršila na dvoru zapisnega novih ministrov.

— Katoliška škofija v Vojvodini. Kakor poročajo belgrajski listi, so pogačanja med našo vlado in Vatikanom dospela tako daleč, da je ustanovitev posebne škofije v Vojvodini zagotovljena, kakor hitro se ratificira trianonska mirovna pogodba. Dotlej bo vodil cerkvene posle v Vojvodini poseben vikar, ki se po vsej priliki izbere iz vrst dalmatinskih cerkvenih dostojanstvenikov.

— Vzememo zavarovanje dela med Italijo in Češkoslovaško. Kakor poročajo italijanski listi, bo obsegala trgovinska pogodba, ki se tačas sklepa med Italijo in Češkoslovaško, tudi določbo o vzajemnem zavarovanju dela. Italijanski delavci bodo na Češkoslovaškem, a češkoslovaški na Italijanskem uživali vse pravice delavskega varstva: zdravniško pomoč in oskrbo v bolnišnici, socialno zavarovanje proti raznim nezgodam ter svobodo organizacije v svrhu izobrazbe in strokovnega združevanja.

Dnevni dogodki.

— Služba primarija. V »Uradnem listu« je razpisana služba primarija na okulističnem oddelku splošne bolnice v Ljubljani s prejemki VIII. činovnega razreda državnih uradnikov.

— Važna iznajdba. Nedavno se je v Belgradu pred službeno komisijo vršil poskus z novimi štedilniki in pečmi, ki jih je iznašel ruski inženier Feodor Feodorovič Bogatirjev. Te štedilniki oziroma pečnice so zgrajeni tako, da se izrabijo 97 % toplote, dočim se po običajnih štedilnikih in pečeh izgublja 90—95 % toplote in izkoristi le 5—10 %. Prihrana na kurivu je torej ogromna, istotako prihrana na času in delu. Za sedaj znašajo nabavni stroški za manjše štedilnike Bogatirjeve iznajdbe 300 dinarjev, za večje 900 dinarjev. Delajo se priprave za tovarniško podjetje, ki bo proizvajalo Bogatirjeve štedilnike. — To iznajdbo, ako se res obnese, bodo pač tiho gospodinjstev z veseljem pozdravili.

— Težko obdolžil je Kocjan Bregar s škrovnika g. dež. sodnega svetnika Ivana Romolda. Bregar se je leta 1918 sprl z Ano in Terezijo Majcen radi meja na njihovih zemljiščih. Tedanji predstojnik okr. sodišča v Mokronogu, g. drž. sodni svetnik Ivan Romold je s privzetjem zemljemerca nesporno določil mejo. Po uradnem poslu mu je Ana Majcen postregla z vinom in prodala g. svetniku Romoldu dva piščanca. Bregar, ki z razmejitvijo ni bil zadovoljen, je poslal na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani dopis, v katerem je dolžil g. svetnika Romolda, da je kot sodnik pri ureditvi meje postopal pristransko v prid nasprotni stranki, da je nalašč

prezrl stare, prave mejnike, ker je dobil od nasprotne stranke piščance in vino, da je na zapisniku falzificiral podpis Kocjana Bregarja in je v tej vlogi označil to postopanje kot lumparijo in goljufijo, ker se za vino mape predelujejo. Deželno sodišče v Ljubljani je zaradi teh obdolžitev prisodilo Bregarju 4 dni strogega zapora.

— Žganje so kradli Janez Dolščak, Ivan Mavc in Janez Podlipec iz Želimelj in sicer so dne 12. decembra lani na Gornjem Golem odnesli Jožefu Usniku 40 litrov žganja, vrednega 3300 kron, in ga skrili v Dolščakovi žitnici. Usnik je sledil tatovom po snegu, našel žganje in ga odvezel. Deželno sodišče v Ljubljani je prisodilo Dolščaku 3 tedne, Mavcu in Podlipcu pa po 14 dni ječe.

— Betonsko-okroglo žeezo. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima v zalogo večjo množino betonskega okroglega železa 8 do 22 mm močnega in 10 do 13 m dolgega. Interesenti naj prijavijo svoje potrebe pisмено ali ustmeno na urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

— Za telesno okrepitev šolske mladine. Avstrijska državna šolska uprava namerava ustanoviti poseben oddelek, ki mu bo naloga, pospeševati telesno odgojo mladine v šoli. Oddelek bo sodeloval z državnim zdravstvenim in socialno upravo. Po vseh šolah bodo uvedli obvezno telovadbo za oba spola in ustanovili primerna telovadišča. Za učitelstvo se uvedejo teoretično-praktični telovadni tečaji.

Ljubljanski dogodki.

Nenavadna tržna slika.

Vodnikov trg nam današnja sobota, prvo v mesecu, nudi neobičajno sliko naval občinstva na mesarske stojnice. Brezvestni oderuhi — eksporterji mesa, ki bolj skrbijo za želodce Trsta in Dunaja kot pa za ljubljanskega konzumenta, so s svojimi ostudnimi špekulacijami povzročili, da je nastopila občutna kriza v dovozu govejega mesa na ljubljanski trg. Mesarji so že večeraj napovedali, da danes ne bodo sekali govejega mesa vsled preobčutne konkurence eksporta.

Ljubljana je danes v resnici brez govejega mesa. Stojnice ob zidu Mahrove hiše so popolnoma prazne. Ni nikjer govejega mesa. Nasprotno pa je velikanski naval kupujočega občinstva na stojnice v šolskem drevoredu. Nenavadna živahnost! Prodajalci telečjega, prašičjega in kozličjega mesa imajo obilo posla. Venomer sekajo. Na trgu so velike množice telet. Občinstvo je vse pokupilo.

Velikanski je bil naval občinstva na stojnico »Vnovčevalnice«, ki je edina dovela na trg nekaj govejega mesa. Meso je bilo v nekaj urah razprodano. Gospodinjje so se kar teple zanj.

Po mestu so skoro vse mesnice zaprte. Nenavaden dogodek! Noben mesar po mesnicah ni danes sekal mesa. Občinstvo je demonstracijo mesarjev proti oderuškemu postopanju eksporterjev — pravih navijalcev cen pozdravilo z velikimi simpatijami.

V mesarskih krogih je vest o splošni prepovedi izvoza mesa vzbudila veliko zanimanje in živahno razpravo. Eksporterji s to prepovedjo niso zadovoljni in hite

spraviti blago, kar ga imajo naloženega, čez mejo.

lj Delavska 40 letnica. Dne 1. t. m. je obhajal Josip Lapajnar 40 letnico, odkar dela kot mizar pri tukajšnji Naglasovi tvrdki. Ves ta čas je Lapajnar deloval tudi kot ognjegasec in je že lani praznoval svojega gasilskega 40 letnico. Bog daj srečo.

lj Ljubljanski trg. Trg je bil pretečeni teden živahen. Glede govejega mesa vladajo silne težave. Vsi goveji mesarji so sklenili prenehati v soboto s sekanjem mesa, ker se jim ne dovoli povišanje cene, na drugi strani pa ne pripusti slabega blaga na trg. Nadalje izjavljajo, da ne morejo kupiti primerne klavne živine, ker jim izvozniki tega ne pripuste, vsled neprestanega navijanja cen živi teži. K stvari pripominjamo, da je dejanski položaj na živinskem trgu resnično za nakup klavne živine za domači trg skrajno neugoden. Eksportne firme ne kažejo nikakega jednotnega postopanja in prav nikake tendence za pritiskanje žive cene navzdol, nasprotno hočejo z neprestanim navijanjem in plačevanjem visokih cen brez posebnega ozira na dobiček, vsem drugim onemogočiti nakupovanje in izvažanje. S tem početi so navili v ljubljanskem nakupovalnem področju močno cene, medtem ko so druge pokrajine postopale racionalneje in obdržale nižje cene. Tudi kvaliteta klavne živine se je poslabšala, ker se je vse boljše blago že izvozilo. Ako se bo izvoz vršil še nadalje v tej, v vseh ozirom svobodni obliki, bo domači trg po vsej deželi ostal prazen ali pa bo moral plačevati horendne cene za meso kilogram brezdomno čez 40 K in pri tem izpostavljen še neprestano sleparjenju z mesom bolne in poginjene živine najslabše kakovosti ter prikladanju prevetelike množine kosti. Cena govejega mesa ostane 30 K I. vrste, 28 K II. vrste. — Glede telečjega in svinjskega mesa se krije dnevna potreba. Jajc je na trgu dovolj po 1.80 K za kos. Moka se prodaja po 17.50 K kg št. 0 najboljše vrste. Sladkor v kockah se dobi že po 51 K kg.

lj Beračevi dohodki. Na glavnem kolodvoru v vestibulu je stražnik prijel in odvedel na policijo starega, leta 1870. v Vodicah rojenega Antona Plevlaha, profesionalnega berača, doma v Savljah. Ko so ga na policiji preiskali, so našli pri njem 135 K. Vprašali so ga, kje je ta denar dobil. Berač Plevlah jim je mirno dejal: »Beračil sem v Ljubljani. Vse to sem naberačil v enem dnevu.« — Lepi dohodki!

lj Premetena goljufica. Aretirana je bila mlada, lahkoživa Ljubljančanka Josipina Prepeluh, ker je pod goljufivo pretno in napačnim imenom izvalila od trgovca z manufakturnim blagom, Angeloslava Hraštnika, na Karlovski cesti 8 za 1439 K blaga za obleko. Trgovcu se je predstavila kot »gospodična Pisanski z Dolenjske ceste« in je omenila, da jo za blago priporoča trgovčeva zaročenka. Josipino so aretirali v neki kavarni, ko je dobro jedla in pila, a nič plačala. Tudi svojega kavalirja, mladega Karla, je opeharila za okoli 1500 K.

lj Številne tatvine v Ljubljani. V Ljubljani se tatvine in vlomi zelo množe. Samo en dan je bilo prijavljenih na policijo šest večjih in manjših tatvin.

lj Dežnik, ki je bil pozabljen pri točenju mleka prvo dni decembra lanskega leta, se dobi pri A. Kunstek, Sodna ulica 4.

Naša društva.

d Šentjakobska prosveta. V nedeljo ob 6. uri zvečer bo predaval msgr. Viktor Stejskal. Vabimo k obilni udeležbi!

— Šmartno pri Litiji. Katol. izobraževalno društvo priredi na praznik 4. t. m. igro »Lovski tat«, ki se ponovi v nedeljo, 10. t. m. Začetek ob treh popoldan. (k)

d XIX. redno zborovanje »Razora« je danes točno ob 7. uri zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Program obsega dva za današnje dni aktualna referata. Udeležba obligatna za vse člane organizacije, ki rabi disciplinirano armado načelnih in drugih fantov.

d Kamniška podružnica SDZ vabi vse svoje člane na svoj redni občni zbor, ki se vrši v četrtek, 7. aprila ob 14. uri v prostorih akademike doma v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Akademiki, bogoslovci in srednješolci, ki spadate v področje kamniške podružnice, udeležite se občnega zbora polnoštevilno da se točno pomenimo o naših počitniških nalogah. Z združenimi močmi na delo!

d Krekova prosveta ima jutri, 3. t. m., ob 5. uri pop. predavanje v svojih prostorih v Alojzišču. Predava g. Kremžar.

Gospodarstvo.

— Gospodarski položaj talije. Iz Rima poročajo: Produkcija žvepla je bila mnogo večja kot prej to leto ter je dosegla 29.300 ton, železni kiz je dosegel 316.000 ton, železna ruda 430.000 ton. Znatna je bila produkcija asfalta, ki je dosegel 109 tisoč ton ter se je povečala za tretjino proti l. 1919. Produkcija cinka je znašala 109.000 ton proti 65.000 tonam prejšnjega leta. Zvečala se je tudi svinčena produkcija, ki je znašala preteklo leto 35.000 ton. Po dovršeni demobilizaciji se je sploh močno dvignila produkcija rud. Volnena obrt dela kljub omejeni potrebi z dvema tretjinama normalnega obratovanja. — Kar se tiče državnih dolgov, so znašali 31. decembra konsolidirani in izplačljivi dolgovi vsega skupaj 47 milijard, a zakladnice so izkazovale 26.686 milijonov. V pokritje obresti navedenega dolga je treba 3648 mil. Proti temu znašajo običajni prejemki 10.500 milijonov.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

K tiskarne cene!	F. BRUMAT	K tiskarne cene!
	LJUBLJANA	
	Usahovstno manufakturno in tiskarno	
	po konkurenčni ceni.	
	Mestni trg 25. I.	

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

vse dele in opremo priporoča

J. GOREC

LJUBLJANA, Gospodarska cesta števil. 41

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

48

»Kako mirno«, je rekla Jona in se skušala otrresti potrtosti, ki so jo vanjo pripravile misli na Apeccia, »kako mirno plavajo oblaki po nebu, in vendar mi praviš, sama tega ne vem, da se je sinoči zemlja tresla pod našimi nogami.«

»Res se je in pravijo, da se je hušji kakor kdaj izza velikega potresa pred šestnajstimi leti; zemlja, ki na nji živimo, ima še vedno v sebi tajinstvene grozote in Plutonovo kraljestvo, ki leži pod nami je močno razburkano, kakor vse kaže. Ali nisi Nidija, čutila potresa na onem kraju, kjer si sinoči sedela? Ali nisi iz strahu pred njim jokala?«

»Čutila sem, kako se je zemlja pod menoj vzdigovala in zvijala kakor ogromna kača«, je odgovorila Nidija; »ker pa nisem nič videla, me ni bilo strah. Mislila sem si, da je bilo to šibanje kakov čar od Egiptčana. Saj pravijo, da ima oblast nad pozemskimi silami.«

»Iz Tesalije si, Nidija moja«, je odvrnil Glavk, »in imaš narodno pravico, da veruješ v čarovnije.«

»Čarovnije — kdo dvomi nad njimi?« je odgovorila Nidija preprosto; »ali ti?«

»Do sinoči, bi rekel, nisem verjel v nobeno drugo čarovnijo kakor v čarovnijo ljubezni«, je dejal Glavk s tresočim glasom in uprl oči v Jono.

»Oj!« je rekla Nidija in se stresla, nato pa je začela ubirati strune na liri.

»Zaigraj nam, draga Nidija«, je rekel Glavk, »zaigraj nam eno svojih starodavnih te-

salskih pesmi; najsibo o čarovniji tli ne, kakor ti drago — samo da bo o ljubezni!«

»O ljubezni!« je odvrnila Nidija, ter povzdignila one velike oči, ki so vedno s strahom in sočutjem navdajale vse, ki so jih videli. »O ljubezni hočeš, da ti zapojem?« je rekla in uprla te oči v Glavka.

»Da o ljubezni«, je odgovoril in pogledal v tla.

Nidija se je odmaknila od Jone, ki jo je še vedno držala v objemu, kakor da bi jo ta rahli objem pripravljaval v zadrego, pristavila svoje lahko, lično glasbilo na kolena in je po kratkem uvodu zaigrala otožno ljubavno pesem.

»Žalostno si nam zapela, drago dekle«, je rekel Glavk, »tvoja mladost že občuti temno senco ljubezni, a ta vzbuja vse drugo navdihnjenje, kadar nas iznenada obide in razjasni.«

»Pojem, kakor so me učili«, je odvrnila Nidija in vzdihnila.

»Tvoj učitelj je bil nesrečen v ljubezni; daj, poskusi drugo, bolj veselo. Čak, dekle, daj liri meni«. Ko je Nidija to storila, se ji je roka dotaknila njegove, in pri tem rahlem dotikanju so se ji dvignila prsa in lica zardela. Jona in Glavk, ki sta se zanimala samo druga za drugega, nista opazila teh znamenj čudnih, prezgodnjih čustev, ki so razjedala srce, katero je gojila domišljija, a se je odpovedalo vsaki nadi.

In Atenec, ki je še vedno zaman iskal Joninih oči, ki so se napol povešene, napol proč obrnjene umikale njegovim, je z mehkim, tihim glasom dal duška čustvom, ki so jih navdajale srečnejše misli od onih, ki so prevalele Nidijino pesem.

Ko so zadnji zvoki njegove pesmi trepetali nad morjem, je Jona dvignila oči, ki so se ujele z očmi njenega drugega. Srečna Nidija, srečna v svoji nesreči, da nisi mogla videti onega čarobnega pogleda, ki je tolikanj izražal — ki je naredil oči glas duše, ki je oznanjal, da je vsaka izprememba nemogoča!

Pa dasiravno Tesalka ni mogla videti onega pogleda, je po njunem molčanju, njunih vzdihih spoznala njegov pomen. Trdo si je pritisnila roko ob prsi, kakor da bi hotela potlačiti bridke, ljubosumne misli, nato pa je hitro izpregovorila — tisti molk ji je bil neznošen.

»Navsezadnje, Glavk«, je rekla, »ni prav nič posebno radostnega v tvojem spevu.«

»In vendar sem hotel, da bi bilo, ko sem vzel tvojo liro v roke. Mogoče, da nam srečnost ne, da bi bili radostni.«

»Kako čudno to!« je rekla Jona in zasuka pogovor, ki jo je težil in očaroval hkratu, »da zadnje dni oni-le oblak tako nepremično visi nad Vezuvom, vendar ne popolnoma nepremično, ker včasih izpremeni obliko. Sedajle, bi rekla, je videti kakor kakov orjaški velikan, ki izteguje eno roko nad mestom. Ali vidiš to sličnost — ali je samo moja domišljija?«

»Lepa Jona, tudi jaz ga vidim. Čudovito je razločen. Velikan se zdi, da sedi na čelu gore, in različne sence oblaka mu obdajajo orjaška prsa in ude z nekim belim oblacičom; videti je, kakor da bi imel obraz uprt na mesto spodaj, kakor da kaže z eno roko, prav kakor si rekla, na njegove blesteče ulice, drugo pa vzdiguje (ali vidiš?) gori proti nebu. Podoben je duhu orjaškega Titana, ki prihaja nad lepi svet, ki ga je bil izgubil, žalujoč po preteklosti, a vendar kakor preteč za prihodnost.«

»Ali je mogoče, da ima ta gora kako zvezo s sinočnjim potresom? Pripoveduje se, da je v davnih časih bruhala ogenj, kakor ga Etna dandanes. Morebiti še vedno gori ogenj pod njo.«

»Mogoče je,« je rekel Glavk zamišljeno.

»Pa praviš, da ne veruješ v čarovnije,« se je oglašila iznenada Nidija. »Šlišala sem, da biva po ožganih votlinah na gori mogočna čarovnica in oni oblak utegne biti medla sence hudobnega duha, ki se z njim pogovarja.«

»Sama romantičnost tvoje tesalske domovine te je,« je dejal Glavk, »nekaka čudna zmes zdrave pameti vsa nasprotujočega si praznoverja.«

»Mi v temi smo vedno praznoverni,« je odvrnila Nidija. »Povej mi pa,« je pristavila po kratkem premoru, »povej mi Glavk, ali so vsi, ki so lepi, drug drugemu podobni? Pravijo, da si ti lep, in Jona tudi. Ali so potem takem vajini obrazi eni in isti? Mislim, da ne, vendar pa bi moralo biti tako.«

»Ne delaj vendar s svojo domišljijo tolike krivice Joni,« je odgovoril Glavk smeje. »Vendar si, žal, nisva podobna, kakor so včasih lepi in grdi. Jonini lasje so temni, moji svetli, Jonine oči so — kakošne barve pa, Jona? Ne morem videti, obrni jih k meni. Oj, ali so črne? Ne, premeheke so. Ali so modre? Tudi ne, pregloboke so. Izpreminjajo se z vsakim solnčnim žarkom — ne vem, kakošne barve so; moje pa, ljuba Nidija, so sive, avilte pa samo tedaj, kadar Jona nanje posije. Jonina lica so —«

»Ne razumem niti ene besedice tvojega popisa,« mu je Nidija nevoljno prestrigla besedo. »Razumem le toliko, da si nista podobna drug drugemu, in to me veseli.«

»Kako to, Nidija?« je rekla Jona.

(Dalje).